

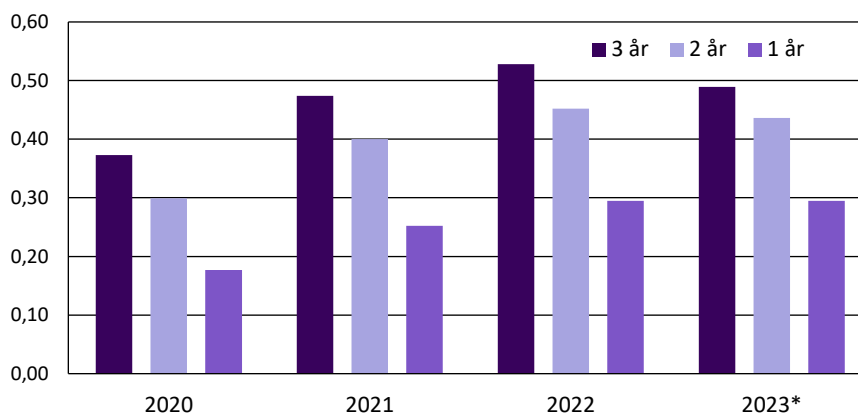
Seniorpensionsordningen trækker otte gange så mange ud af arbejdsmarkedet end forventet

Seniorpensionsordningen trækker 6.700 fuldtidsbeskæftigede ud af arbejdsmarkedet i 2025. Det er mere end otte gange højere end de 800, der blev skønnet fuldt indfaset i 2025 ved lovforslaget om indførelse af seniorpension. Det skyldes primært, at de personer, som tilgår seniorpensionen i højere og højere grad er i beskæftigelse forud for tilbagetrækning.

Generel stigende beskæftigelse op til tilbagetrækning på seniorpension siden 2020

Beskæftigelsesgrad hhv. 3, 2 og 1 år op til tilbagetrækning for dem, som starter på seniorpensionen i hhv. 2020, 2021, 2022 og 2023

Beskæftigelsesgrad

Anm.: *Tal for 2023 er skønnet ved at opskalere første halvår af 2023 til helår. En beskæftigelsesgrad på én svarer til en fuldtidsstilling på 37 timer om ugen.

Kilde: Danmarks Statistik og DI-beregninger

Antallet af timer i beskæftigelse både tre, to og et år inden tilgang til seniorpension er steget siden indførelse af ordningen i 2020. Graden af beskæftigelse er højest for dem, som tilgår seniorpensionsordningen i 2022 og 2023. Året inden tilgang til seniorpension i 2022 og 2023 arbejder de i gennemsnit ca. 11 timer om ugen, hvilket er 4 timer under adgangskravet på 15 timer om ugen.

Timer i beskæftigelse er faldende over de tre år op til tilgang til seniorpension. Det største fald i beskæftigelsen sker fra to år til et år inden tilbagetrækning. Faldet fra to til et år inden tilbagetrækning kan forklares ved at se på graden af sygdomsrelaterede ydelser, hhv. sygedagpenge og jobafklaring. Der sker en fordobling i graden af sygdomsrelaterede ydelser fra ca. 20 til 40 pct. to til et år inden tilgang til seniorpension. Det viser, at mange af de personer, som tilgår seniorpension, først bliver ramt af sygdom i året op til tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Dem som tilgår seniorpension bliver stærkere og stærkere

Som nævnt er graden af beskæftigelse året inden tilgang til seniorpension stigende, og samtidig er graden af overførselsindkomst faldende. I 2020 modtog de personer, som tilgik seniorpension, overførselsindkomst svarende til ca. 70 pct. af året inden. I 2023 er det faldet til ca. 55 pct. Det viser, at de personer som tilgår seniorpension er blevet stærkere og stærkere siden indførelsen i 2020.

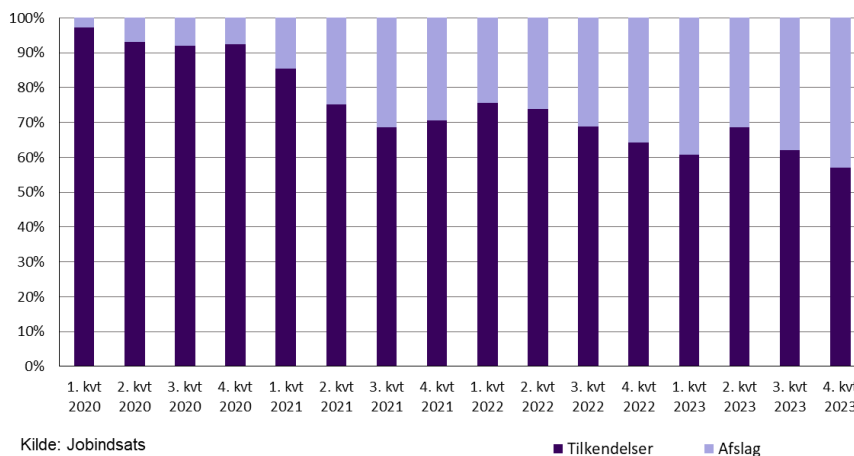
Det understøttes af udviklingen i andelen af ansøgere til seniorpension, der hhv. får tilkendt og får afslag på deres ansøgning til seniorpension. Andelen af afslag på ansøgninger til seniorpension er stigende, og topper ved de seneste tal i 2023, hvor der i 4. kvartal er hele 43%, som fik afslag på deres ansøgning.

Der er ligeledes sket en udvikling i årsagerne til afslag på ansøgninger. I 1. kvartal 2020 var den primære årsag til afslag, at ansøgerne ikke opfyldte krav om tilknytning til arbejdsmarkedet (57 pct.). I 4. kvartal af 2023 er den primære årsag til afslag, at ansøgerne ikke opfyldte krav om nedsat arbejdsevne (67 pct.). Dertil fremgår det fra Beskæftigelsesministeriet¹, at i knap hver fjerde afslag havde ansøgeren beskæftigelse ugen inden afgørelsesdatoen i 2022.

¹ Svar på BEU alm. del 211 (svaret d. 7. juni 2023)

Stigende andel får afslag på deres ansøgninger til seniorpensionsordningen

Andel af samlede ansøgere til seniorpension, som enten får tilkendt eller får afslag på deres ansøgning til seniorpensionsordningen
Pct.

Udviklingen i afslagene, samt at dem, som får tilkendt seniorpension i 2023, i højere grad er i beskæftigelse inden tilbagetrækning viser, at det er en stærkere og stærkere gruppe af personer der tilgår seniorpensionsordningen.

De økonomiske konsekvenser er større end forventet

Ved indførelsen af seniorpensionen i 2020 skønnes det i lovforslaget, at der i 2025 (fuldt indfaset) ville være 17.200 fuldtidspersoner på ordningen, og at det vil medføre et tab i arbejdsudbud på 800 fuldtidsbeskæftigede.

I Finansloven 2024 blev skønnet for antal fuldtidspersoner endnu engang opjusteret, og nu forventes det, at der vil være 30.000 fuldtidspersoner på seniorpension i 2025. Det er omtrent dobbelt så mange, som først antaget.

Ifølge Beskæftigelsesministeriets databank - Jobindsats.dk - er der i 2023 knap 26.000 fuldtidspersoner på ordningen, og tilgangen til ordningen fortsætter på et meget højt niveau. Alene i 2023 er antallet steget med ca. 6.500 fuldtidspersoner.

De flere personer på seniorpension end forventet medfører i sig selv, at det tabte arbejdsudbud formentlig er større end de oprindeligt skønnet 800 fuldtidsbeskæftigede.

Dertil er det helt afgørende om sammensætningen af de personer, der tilgår seniorpension, stemmer overens med det forventede ift. fordeling af beskæftigelse, ydelse, selvforsørgelse mv.

I lovforslaget fremgår det, at det var forventet, at 74 pct. vil tilgå fra en anden ydelse i 2020. Det viste sig at holde nogenlunde stik, med en faktisk ydelsesgrad på 71 pct. i året inden tilgang i 2020. Frem mod 2025 (fuldt indfaset) var det forventningen, at andelen som kommer fra ydelse ville stige til 82 pct. Det er stik imod den faktiske udvikling, hvor ydelsesgraden året inden tilgang er faldet helt ned på 56 pct. for dem som tilgår seniorpension i 2023, jf. tabellen nedenfor.

Det modsatte gør sig gældende ift. beskæftigelse, selvforsørgelse mv., dvs. ikke er ydelsesmodtager, hvor forventningen er en faldende andel. Den faktiske udvikling i andel fra beskæftigelse mv. har tværtimod været stigende.

Det vidner om, at det tabte arbejdsudbud er større end forventet. Ikke alene, fordi der er omtrent dobbelt så mange på ordningen end forventet, men samtidig kommer de også i langt højere grad fra beskæftigelse end forventet.

Ydelse og beskæftigelse mv. forud for tilgang til seniorpension opdelt efter skønnet niveau fra lovforslaget og den faktiske udvikling

	2020	2021	2022	2023*	2024	Fuldt indfaset
Andel fra ydelse (skøn)	74%	75%	76%	80%	82%	82%
Andel fra ydelse (faktisk)	71%	61%	57%	56%	.	.
Andel fra beskæftigelse mv. (skøn)	26%	25%	24%	20%	18%	18%
Andel fra beskæftigelse mv. (faktisk)	29%	39%	43%	44%	.	.

Anm.: *Faktiske tal for 2023 er beregnet på baggrund af de personer, som tilgik seniorpension i det første halvår af 2023.

Kilde: Lovforslag nr. L67 (2019-2020), Danmarks Statistiks registerdata og DI-beregninger

Til beregning af det tabte arbejdsudbud ses der på forskellen mellem beskæftigelsesgraden året inden tilgang til seniorpension og op til et år efter tilgang til seniorpension. I gennemsnit har seniorpensionisterne 4 år til folkepensionsalderen, når de tilgår ordningen. Derfor er der lavet et vægget gennemsnit på tværs af de seneste 4 år, dvs. 2020-2023. Det giver et fald i graden af beskæftigelse fra året inden og op til et år efter tilgang på

22 pct. i gennemsnit. Det svarer til et fald på ca. 8 timer om ugen pr. person, hvilket er markant højere end det skønnede fald på knap 2 timer om ugen pr. person fra lovforslaget.

Faldet i beskæftigelsen ganges op med det samlede antal fuldtidspersoner på ordningen i 2023, hvilket giver 5.800 fuldtidsbeskæftigede i tabt arbejdsudbud.

Ved skalering af det tabte arbejdsudbud med det forventet antal på seniorpension i 2025, ligesom i lovforslaget, så skønnes det at ordningen medfører et tabt arbejdsudbud på 6.700 fuldtidsbeskæftigede, hvilket er mere end 8 gange højere end det oprindelige skøn.

En grundlæggende antagelse bag beregningen er, at beskæftigelsen for de tilgående personer, forbliver på samme niveau, som året inden tilbagetrækning, hvor de fleste bliver ramt af sygdom. Dermed er det en forudsætning, at uden seniorpensionsordningen ville de hverken blive mere eller mindre syge end året op til tilbagetrækning.

Det tabte arbejdsudbud overlapper med mangel på arbejdskraft

Af dem, som er beskæftigede måneden inden de tilgår seniorpensionsordningen, kommer størstedelen fra job på plejehjem, i daginstitutioner og på hospitaler. Dermed er det inden for stillinger som SOSU-hjælpere, pædagoger og andre sundhedsfaglige stillinger (læger er ikke en del af sidstnævnte gruppe).

Største fem brancher og største tre højest fuldførte uddannelser, for dem, som var i beskæftigelse måneden inden de tilgik seniorpension.

Branche	Andel pct.
Plejehjem mv.	15,6
Daginstitution og dagcentre mv.	12,6
Hospital	5,8
Offentlig administration	4,5
Ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnere	4,3

Uddannelse	Andel pct.
Erhvervsfaglige uddannelser	47,8
Grundskole	26,1
Mellemlang videregående uddannelse	15,6

Kilde: Danmarks Statistiks registerdata og DI-beregninger.

Af dem, som kommer fra branchen "offentlig administration", har størstedelen haft jobs inden for offentlige servicefag. Ligeledes har næsten halvdelen en erhvervsfaglig uddannelse, som deres højest fuldførte uddannelse. Derudover er en fjerdedel ufaglærte. Det vidner om, at dem, som er i beskæftigelse inden de tilgår seniorpensionen, kommer fra de brancher og uddannelsesmæssige baggrunde, hvor der er og bliver stor mangel på arbejdskraft.

Analysen viser dermed, at der er sket en udvikling i den gruppe, som tilgår seniorpensionsordningen. Gruppen er stærkere i 2023 end i 2020, kendetegnet ved at dem, der tilgår ordningen, i højere grad kommer fra beskæftigelse og mindre grad fra ydelser. Det medfører et betydelig større tab af arbejdsudbud end forventet, og samtidig hovedsageligt i brancher med mangel på arbejdskraft nu og i fremtiden.

Metode

Datagrundlaget for analysen er registerdata fra Danmarks Statistik, der indeholder information om samtlige modtagere af offentlige overførselsindkomster på ugebasis (DREAM). Datasættet indeholder også beskæftigelsesinformationer fra 2008 og frem på månedsbasis (BFL).

I analysen er tilgang til seniorpension defineret ved, at personen, der er tilgået ordningen, ikke var på ordningen i den sammenhængende måned før tilgang til seniorpension.

Seniorpensionisterne følges i tre år inden de tilgår ordningen og op til et år efter. Beskæftigelsen er beregnet for hver person, som beskæftigelsesgraden i hvert af de tre år op til tilbagetrækning og op til et år efter tilbagetrækning. Her svarer en beskæftigelsesgrad på én til fuldtidsbeskæftigelse på 37 timer om ugen. Den aggregerede beskæftigelsesgrad er beregnet som gennemsnittet af alle de tilgåendes beskæftigelsesgrad. Støttet beskæftigelse er fjernet fra opgørelsen af beskæftigelsesgrad i analysen.

Tabt arbejdskraft er beregnet som et gennemsnit af differencen mellem beskæftigelsesgraden året før og op til et år efter tilbagetrækning. Forskellen ganges med antallet af fuldtidspersoner på ordningen, ultimo 2023, som er opgjort på Jobindsats.dk. Her er den gennemsnitlige difference i beskæftigelsen vægtet i forhold til tilgangen på ordningen i det pågældende år.

Det antages at havde personerne ikke tilgået seniorpensionsordningen, da havde de i årene op til folkepensionsalderen i stedet haft samme beskæftigelse, som året inden de trak sig tilbage på seniorpensionsordningen.

Det giver det tabte arbejdsudbud opgjort ultimo 2023. For at opskalere det til 2025-niveau (fuldt indfaset) anvendes en skaleringsfaktor på 1,16, som fås ved forholdet mellem det nuværende antal fuldtidspersoner på ordningen og 30.000 fuldtidspersoner, som er skønnet for niveauet på ordningen i 2025 fra Finansloven 2024.